

Szerkesztési iroda:

Nagybeeskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hova a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek. Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÄIJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hóra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik:

vasár- és ünnepnapok kivételével
minden nap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 272. szám.

Csütörtök, nov. 26

Magyar találmányok.

— nov. 26.

Klupáthy Jenő és Berger Krisztián magyar professzorok az ismert és a kultúra szolgálatába nyügözött mozgató energiák mellé mozgó erőnek fölfedezték a fényt és hangot is. A gyakorlati tudomány hasznát keresvén, nem állapodtak meg az elméletnél, hanem konstruáltak mindjárt gépeket is, hogy a felfedezésüket a kételkedőkkel szemben is demonstrálhassák. A csudák és a lehetetlenségek valósággá lesznek. A fényvel irányítható a tenger alatt elsütött torpedó és a hanggal megállítható a robogó gyorsvonat. A fényvel kényszerítik rombolásra a rombolás acélba öntött principiumát, a hanggal pedig megállásra kényszerítik a pusztító erőt. Érdekes, hogy ebben a találmányban találkozik és békül ki a világot mozgató két akarat: a rombolás és a fenntartás és nem kevésbé érdekes, hogy e tudós magyar professzorok egy elmélettel keresték a megoldást azokon a pontokon, amelyek felé jóformán minden feltaláló irányítja mint legfőbb célra a figyelmét: a hadászati és a közlekedési eszközök tökéletesítésére.

Ez a találmány, melynek gyakorlati alkalmazhatása kétségen fölül áll, fontosságra nézve nemcsak az utolsó évtizedek csudálatos találmányai mellé sorakozik, de jelentőségre nézve talán még fölül is mulja azokat. Hogyan és hányféleképpen fogja a kultúra hasznosítani a fény és a hang irányító és mozgató erejét, azt persze még sejtelembe se tudhatjuk. De hogy sokféle lesz ez a hasznosítás és új irányokba fogja terelni, új hatások alá fogja kényszeríteni, merészebb lendülete fogja serkenteni a fejlődést, az bizonyos.

És az is bizonyos, hogy ez a két magyar tudós eltörülhetlen betűkkel írta bele a nevét a kultúra-fejlődés történetébe

és a németek, meg a franciák és az angolok és minden más nációk kénytelenek lesznek megtanulni a nevüket, akár az Edisonét. Ami magyar szempontból elég jelentőséges, mert ami örökös rágalmozóink azzal is szoktak minket megrágalmozni a külföld előtt, hogy inferioris fajta vagyunk, a magasabb kulturára alkalmatlan.

A külföld persze elhiszi, mert keresi a zsenijeinket és nem találja őket. Mert akik voltak, a gyufát föltaláló Irinyitől kezdve a Zeppelin-rendszerű léghajó megkonstruálójáig, mind eltűnt, elveszett vagy elfelejtődött. A magyar agy hiába gondol ki nagy dolgokat, töredelmeinek és kutatásainak eredményeit a külföld fölzi le. És lesz a magyar találmányból német találmány, vagy angol találmány. Mert itthon nem akad vállalkozó, aki a föltaláló mellé állna. Egy-két napig lelkesedünk, de pénzt nem adunk. Hiába mutat lelkesítő példákat a külföld. Hiába adnak Németországban milliókat egy kétséges értékű ballon építésére, mi nem adunk pénzt ilyen hóbortokra. Majd meg éppen hogy próbálgatásokon veszítjük el a pénzünket, mikor elveszithetjük a börzén is.

Hát ha van valami, ami a találmány fölött való lelkesedést lelohasztja, akkor leverheti az az aggodalom, hogy a magyar közönség ez alkalommal se lesz vállalkozóbb, mint egyébkor és a feltalálók kénytelenek lesznek vagy a külföldre vinni a találmányukat, vagy eltemetni a dolgozó asztaluk fiókjában. És öt vagy tíz esztendő múlva csak jön a hír Németországból, hogy a német kultúra megint meggazdagodott egy zseniális találmánnyal. Feltalálták, hogyan lehet fényvel irányítani a német flotta torpedóit.

A művelt államok valósággal versenyeznek, hogy melyik főzi le a többit valami csudálatraméltó technikai, fizikai vagy mechanikai találmánnyal. Nincs az

az áldozat, amit ettől a törekvéstől származhat. A kultúra elsőbbségéért való küzdelmet kétségtelenül nem egy találmány fogja eldönteni, ám azért érdemes részt venni ebben a küzdelemben, különösen, mikor volna mivel és különösen nekünk, akik akkor se teszünk sokat a fajunk becsületéért, ha százszor demonstráljuk a külföld előtt, hogy a magyar faj kulturális termékenysége éppen olyan eleven és egészséges, mint akármelyik más fajé.

HIREK.

Tájékoztató.

A fűrdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt 12 óráig. A kádfűrdő reggel 6-tól este 7-ig nyitva marad.

A Torontál vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 óráig este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 óráig este 10-ig.

A szabad iskola (munkásgimnázium) november hav előadásai a következők:
November 24-én 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

December 7. Közig. bizottság ülése.
December 10. Rendkívüli megyei közgyűlés.

— A közkórházi bizottság ülése. A vármegyei közkórházi bizottság ma délelőtt 11 órakor Jankó Agoston alispán elnökségevel ülést tartott, amelyen a József-kórház és az irgalmas apácarend között kötendő élelmezési és ápolási szerződést tárgyalták.

— Farkas Pál előadása. Farkas Pál, a jeles szociológus, mint már említettük, a kulturális egyesület meghívására ma Budapestről Nagybeeskerekre érkezik s itt a Lloyd-társulat helyiségeiben este 9 órakor „Társadalomtudományi feladatok” címmel előadást tart. Az előadás teljesen díjtalan s mindenkit szívesen látnak. Az előadást megelőzőleg este 7 órakor a magyar társadalomtudományi társaság nagybeeskereki tagjai az alispáni kisteremben értekezletet tartanak a társaság nagybeeskereki fiókjának szervezése dolgában.

A „TORONTÁL” tárcája.

A rigó.

„Allons enfants de la patrie, Le jour de gloire...” fűtyölte a rigó harsányan és a tizenkettedik hangnál hirtelen abbahagyta, mintha ollóval vágta volna ketté. A kalitka fölött egy ablak, a Mr. Fauchée nyitva állott s ennek az urnak mély ráncok támadtak a homlokán. Öreg ember volt már s most boszankodott.

Régen volt az, mikor a portás ezt a madarat fűtyölni tanította s sohasem jutott vele tovább a gloi(re) szónál. Télen a szobában nem fűtyült a rigó, de tavasszal, mikor enyhébb lett a léghő, a portás azonnal kiakasztotta a kalitkát az ablak elé s attól kezdve lankadatlanul fűtja a rigó:

„Allons enfants de la patrie, Le jour de gloire...”

Tizenkét hang, egyre csak ennyi! Fauchée majd beleőrült. Ha az egész Marseillaisét fűtné s reggeltől e tíg sohasem hagyta abba, azt még nem bálná. Meg lehetne szokni, mint a kószörgést. De soha, egyetlen egyszer se tudta úgy rákezdni, hogy Fauchéeben fel ne támadjon a

remény: most talán eljut a tizenharmadik hangig! . . . De nem, a rigó makkos volt és nem fűtja tovább.

Fauchée a Lycumban volt a második osztály tanára. De ez a nyomorult állat tönkretette idegeit. Doktor értekezését, azt a gyönyörűséget: „Az alexandriai és szíriai építészeti kapcsolata a római művészettel”, e miatt nem tudta befejezni. Egyszer azonban három hónapig volt távol otthonától s akkor sem jutott tovább két oldalnál. Erre a szomorú valóságra elkeseredett s úgy gondolta, hogy éppen olyan, mint az a szegény madár, ő sem jut soha tovább a bekezdésnél . . .

Ebben a pillanatban éppen a tükörbe nézett s amint meglátta rettenetesen elhanyagolt, negyvenhét éves külsejét, megértette, mi vitte rá a feleségét arra, hogy ezelőtt hat évvel őt egy csinos muzsikusz kedvéért elhagyja.

— Szegény madár, — mondta újra — nyomorult rigó!

Louise, a vén cseléd, aki a szomszéd szobában tett-vett, hozzáfűzte:

— Bizony az, nagyon alávaló.

Fauchée arra fordította a fejét erre a szidásra, gondolván, hogy ő is nagyon nyomorult.

Betette az ablakot. De e percben Louise résztvevően nyitja be az ajtót s felsóhajt:

— Monsieur, monsieur, szegény asszonyság!

— Miféle asszonyság? — kérdi a tanár, aki e pillanatban már nem gondolt volt feleségére.

Louise kiterjesztette két karját s tragikusan mondta:

— Madame meghalt!

Fauchée agyan a halálhírről egyszerre futott át ez a gondolat: Mi is vagyok én más, mint egy vén paraszt? . . . És mivel haragudott önmagára e gondolat miatt, durván kérdezte:

— Mit tehetek én róla, Louise?

— De hát a kicsike, uram? Mi történik a kicsikével?

— Marie Blanche? — kérdezte a tanár szinte öntudatlanul.

Csodálkozott, hogy a neve ily hamar eszébe jutott. Mikor felesége elhagyta, a gyermek még alig volt néhány hónapos és éjjel egyre sirt. Csak úgy emlékezett rá vissza a tanár, mint egy alkalmatlan, kellemetlen kis állatra. Dühösen mondta:

— Megindítom az eljárást az iránt, hogy nem vagyok az apja.

— Ahogy tetszik — felelte Louise.

FIGYELEM!

FIGYELEM!

FIGYELEM!

PETRY JAKAB : NAGYBECSKEREK

Ajánlja az igen tisztelt vevőközönségnek becses figyelmébe úsan felszerelt raktárát a legújabb fazonban és legizlésesebb kivitelben készült

férfi, női és gyermekruháit, valamint férfi- és fiu-kalap különlegességeit,

nemkülönbön a legjobb minőségű bel- és külföldi szöveteket feldolgozó mérték utáni szabóságát ugyszintén a saját műhelyében és felügyelete alatt készült női szőrmekabátokat, collereket és karmantyukat. Nagy választékot tart szőrmével bélelt saját készítményű vadász- és gazdász-kabátokból, asztrachán és másnemű prémsapkákból, valamint nyers prémekből is. Elfogad mindennemű szőrmearu készítmést vagy új fazonra való izléses átalakítást.

JUTANYOS ÁRAK.

PONTOS MÍSZOLGÁLÁS.

835-x 25

— **A szabadiskolából.** A torontálvármegyei magyar közművelődési egyesület munkásgimnáziumában tegnap este J a k a b Dávid tanár folytatta történelmi előadását s a vegyesházbeli királyok korát ismertette. Utána K n y a s k ó Lajos az iskola vezetője irodalmi előadása során a 17. és 18-ik századbeli költőket magyarázta s a műveikből hatásos szemelvényeket mutatott be. Az érdekes előadásokon tegnap is nagyszámu hallgatóság vett részt s élénk tetszéssel honorálta az előadókat.

A legközelebbi előadás november 27-én pénteken este 8—9-ig fizika, 9—10-ig pedig nemzetgazdasági előadás lesz.

— **A telepés községek állattenyésztése érdekében.** Daranyi földművelésügyi miniszter 224.000 korona államsegélyt engedélyezett az Arad, Csanád, Temes és torontálmegyei telepés községeknek, hogy ezen összegben tenyésztőállatokat szerezzenek be. Az érdekelt telepés községek az államsegélyt 5 év alatt fogják visszafizetni és pedig úgy, hogy a fizetés csak az összeg felvételétől számított harmadik esztendőben történik, amidőn a telepésnek a beszerzett jobbfajta állomány már jövedelmez. Az engedélyezett államsegély után az érdekelteket kiszárazdák 2 és fél százalékot fizetnek. A minisztert elhatározásában az vezette, hogy a telepés községekben a jól tejlő tehének elterjedésével az állattenyésztés más csapást vágjon és a gazdáknak jövedelmező legyen. Az államsegélyt az aradi jószágigazgatóság kezeli és osztja ki az érdekelt községeknek, ahol a miniszter elhatározása nagy örömet keltett.

— **A keresztyén nőegyletből.** A nagybecskereki keresztyén nőegylet tagjai áldásos munkájukat ez évben is dicséretes szorgalommal folytatták. A hetenként egyszer tartott varróórán elkészítettek 81 drb különböző ruhát. A ruhákat, melyek között téli kabátok és egész leányruhák is vannak, legközelebb osztják ki. Az utolsó hetekben különösen lázasan folyt a munka, mert hetenként két varróórát is tartottak, csak hogy a meleg ruhákkal idejekorán elkészüljenek, ami most meg is történt.

— **Adomány.** A helybeli r. k. árvaház kapornája számára egy öröklámpára özv. Schmidt Fülöpne 25 koronát adományozott. E nemesszivű adományért e helyütt is hálás köszönetet mond az árvaházegylet elnöke.

— **Megnyitják a korcsolyapályát.** Lapunk tegnapi számában már közöltük, hogy a város már intézkedett, hogy a korcsolyapálya, a mennyiben az idő kedvez, minél előbb megnyitassák. A város tanácsa tegnap délelőtt dr. Perisics polgármester elnöklésével tartott ülésén szintén foglalkozott ez ügyvel, megállapítván a díjszabást, mely a következő: December hó 15-ike előtt az egész idényre szóló jegy felnőttek számára 5 korona, a közig. tanfolyamhallgatók számára 4 korona, diákok és gyermekek részére pedig 3 korona. December hó 15-dike után váltva a bérletjegy felnőttek részére 7, a közig. tanfolyamhallgatók számára 6 korona, diákok és gyermekek 15 éves korukig pedig 5 koronát fizetnek. A napi jegyek ára:

Fauchéennek volt annyi természetes esze, hogy ne higgye, hogy ő az apja. De ez még sem volt törvénytörő gondolat, jól érezte. És Louise megismételte:

— Ahogy monsieurnek tetszik.

Aztán csöndesen hozzátette:

— Elmegyek, megnézem. Ha csöngőnek nyisson ajtót, míg visszajövök.

Fauchée két órát zavaros gondolatokkal töltött el. Ekkor csöngőtek. Csak a szenes ember volt. Csomagot hozott a vallán.

— A kisasszony — mondta. — A kisasszony meg a bonne még a kocsin vannak, a kocsist fizetik ki.

— Tudom — szölt Fauchée és husz sount adott neki.

Nemsokára Louise érkezett meg s kicsiny, hetedfél éves gyermeket vezetett a kezén. Bementek a dolgozószobába, mint akik otthon vannak s a tanár a sötét szobában megütötte a lábát a csomag sarkában.

— Sapristi! — káromkodott felhangosan, de nem ezt mondta volna, ha a gyerek nincs a közelben. Dühös volt, hogy nem tehet úgy, amint szeretne. Bement.

A gyermek az asztallal szemközt ült egy karosszéken. Még vörös volt a szeme a sírástól. Fauchéennek olyan volt, mint egy szokatlan, idegen tárgy.

— Hogy érzi magát? — kérdezte Louisetől.

— Na, hiszen ilyen szobában, ahol nincs egyéb, csak könyv — jegyezte meg Louise megvetően.

— Ah igen — mondta a tanár. — Majd aggodalmasabban kérdezte, Marie Blanchera tekintve:

— Mit eszik?

Hétköznap felnőttek számára 40, diákok és gyermekeknek 20 fillér, vasár- és ünnepnapokon felnőttek 50, diákok és gyermekek pedig 30 fillért fizetnek.

— **Az iparos-körből.** A nagybecskereki iparoskör helyiségeit a Korona-szállodából a Pest-szállodába tette át s ez alkalomból f. hó 28-án, szombaton a Pest-szálloda sörcsarnokában táncmulatságot rendez. A táncmulatság kezdete este fél 9 órakor lesz. Belépő-díj személyenként 60 fill., családjegy 1 korona 60 fill. Vasárnap 29-én d. u. 3 órakor a Pest-szálloda sörcsarnokában Tóth Ferenc felolvasást tart az új ipartörvénytervezetről.

— **Köszönet.** Magyarczerna községében az ottani önkéntes tűzoltó-egylet a már beszerzett egyenruházat és szerelvények részliresztésének fedezésére folyó évi november 21-én igen sikerült műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendezett, mely célra a következők fizettek felül: Gróf Csekolics Endre 10 korona, Osztermann Vilma (Mácsa) 5 korona, Flesch Samu 5 korona, Adám Sándor, Oppert Mihály, Halbherr János és Herezeg Adolf (Zsombolya) 260—260 fillér, Konez Sándor (Békésesaba), Remzing Henrik, Boroevics Jenő, Follmer István és Szabó János 2—2 koronát, Remzing József 1 kor. 20 fill., Farkas Pál, Somogyi Ferenc, Csiesai Pál 1—1 koronát, Flesch Sándor (Tordai), Osztermann Adámné, Bischof Miklós, Flesch Gyula 60—60 fill., Pelle Pál, Suba Menyhért, Prohászka József, Kiefer János, Küffner Mihály 40—40 fillért, Szimone Antal, ifj. Gyermán András és Szekula István 20—20 fillért, mely kegyes adományukért fogadják ezuton hálás köszönetüket. El nem mulaszthatjuk még Feszl Mártonné urnó, Weber Karolin, Weber Anna, Flesch Ella, Osztermann Mariska, Osztermann Teréz és Boroevics Juliska kisasszonyoknak valamint ifju Boroevic Jenő, Gyermán Márton uraknak és Flesch Imre ifjunak, mint a testület nem működő tagjainak leghálásabb köszönetüket kifejezni azért, mert szívesek voltak az előadott színdarabokban szerepeket vállalni, ugy ezek szüleiknek is, kik szívesek voltak megengedni, hogy gyermekeik szerepelhessenek, mely nagyban emelte az est ügy erkölcsi, mint anyagi sikerét. Végül még Feiberbauer Nándor asztalosmester urnak is köszönetet szavazunk azért, mert szíves volt a színpad felállításához szükséges szerelvényeket díjtalanul elkészíteni. A parancsnokság nevében Boroevics Jenő parancsnok.

— **A könyvnyomdászok kedélyes estélye.** A nagybecskereki könyvnyomdászok szakegylete november hó 28-án az Ellmer-féle vendéglő összes helyiségeiben kedélyes-estélyt rendez, szép, humoros műsorral, azután reggelig tartó táncgal. Belépő-díj személyjegy 80 fillér, családjegy (3 személyre) 2 korona. Jegyek előre válthatók: Schneider János, Benó testvérek, Boskovits J. S. kereskedéseiben és a rendezőségéknél. Az estély kezdete fél 9 órakor.

— **A cigarettá.** Apa cigarettázáson éri tíz éves fiát s miután alaposan nyakonlegyinté, így szól hozzá:

— Hát láttál te engemet tíz éves koromban cigarettázni?

Az újságokban olvasott reklámok azt a hitet keltették benne, hogy a gyermekek csak különös ételeket esznek, amiket patikákban kapni csak. Louise azonban méltatlannak tartotta magához, hogy válaszoljon. És Fauchée egyre nézte a gyermeket. Gesztenye haját szép, fekete szemét, kis orrát és gyöngéd arcát. Egyszerre boszankodva kiáltott fel:

— Elül két foga hiányzik!

Marie Blanche, mintha megérezte volna a titkos ellenszenvet, sirni kezdett.

— Hat esztendő, — mondta Louise szárazon — majd kinő.

Fauchée elrestellte magát. Tudta, hogy a gyermeknek kicsik a foga, meg ujra kinő, de eddig ez csak elméleti ismeret volt. Ez a hiányos foga kis teremtés sehogy sem tetszett neki.

Marie Blanche sirt tovább.

— Itt a séta ideje — szölt Louise. — Mire visszajön, kész lesz az ebéd.

Fauchée engedelmessékedett. Gondolatokba mélyedve haladt le a lépcsőn s esodálkozott rajta, hogy nem hallja a rigót. Talán a nagy nap miatt hallgat? De máskor ezzel sem törődött.

A kapus ablakában meglátta a kalitkát. A rigó ott volt, de behúzódott a vizesvályu rudja mellé, mellén tisztán látszott, mily gyorsan dobog kis szive. Merően nézett egy zöld gyapotból készített fészekre, amely két rud között volt meg erősítve a kalitkában.

— Egy rigófiók — magyarázta a kapus. — Leesett a fáról és elhozta nekem. Én meg bettettem a kalitkába a másikhoz. De mióta a kicsiny mellette van, az öreg egészen furesán érzi magát.

— Ah, persze, persze, hogy furesán érzi magát!...

És Fauchée ur tünődve lépkedett ki a kapun.

Pierre Mille.

— **Négyszeres gyilkosság Kísszentmiklóson**
Mint Temesvárról jelentik, Kísszentmiklós község lakossága tegnapelőtt este óta izgatottan és félelemtől reszketve tárgyal egy középkorba illő kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosságot. Megfojtották Jovin Nécát, a gazdag fuvarost és gazdálkodót. Hasonló sors érte utól menyét, 25 esztendő fiát és 6 esztendő unokáját. A szomorú és néma haláltánya egyik szobájában csak egy másfél éves csecsemő gyermek szivertépő sírása árulja el, hogy a köszívű gyilkosok a kised életét megkímélték. Ugy sem lehet árulójuk. Az öreg Jovint kézzel fojtották meg. A tehénistálló mellett van a löstálló. Ebből hiányzik a két ló, de a padmalyán élettelenül terül el Jovin Nikolaj, a 25 esztendő férj, akit álmában pusztítottak el, — mint az orvosi látélet mondja: „finom alkatu újjaktól származó fojtogatással”. A kapuhoz közel nyílik a konyhaajtó, mely két szobát választ el egymástól. A hátsó szobában, a padlón eszímák nyoma. A fal mellett álló egyik ágy iel van vetve. Az ifju Jovin felesége tért oda éjjeli nyugalomra. A husz év körüli asszonyt ölték meg a legelveteműbb lélekre valló és minden emberi méltóságot gunyoló kegyetlenséggel. Jovinné arca iszonyu fájdalomtól eltorzítva tükrözti vissza a borzasztó haláltusát. Mikor a hatóság megjelent, a szobában a holttestarcán egypárnát talált, amelynek gyűrődése azt bizonyítja, hogy az asszonyt ezzel a puha párnával takarták le a szikla szivű gyilkosok, a szájába tömtek és ráültek, hogy a halál feltétlenül beálljon. Az utcára néző, első szoba padlóján fekszik az öreg Jovin hat esztendő unokájának kihűlt teste, torkán világosan látszik a vasmarkok munkája. A négy holttestet még tegnap este beszállították a temető halottas házába, az orvosok hozzáállták a boncolásukhoz s megállapították, hogy mindnegyüket ugyanazok a kezek fojtották meg s halálukat fulladás okozta. A gyilkosok kézrekerítésére a legszélesebb körű nyomozást indították meg s tegnap tizenkilenc gyanus egyént vezettek elő, akiket a vizsgálóbíró és a királyi ügyész megérkezéseig fogva tartanak. Hogy a tizenkilenc ember közt kik a gyilkosok, azt a vizsgálat fogja beigazolhatni.

Gyengeséget

még ha betegség után való szervi betegség is, könnyen le lehet győzni, valamint az egészséget és az erőt gyorsan s biztosan helyre lehet állítani SCOTT-féle Emulsió által.

Kényes iny és gyomor,

amely nem bírja el a közönséges csukamájolajat, a

SCOTT-féle Emulsiót

eszményi gyógyszerként fogadják. Ehhez még az az előny is járul, hogy háromszorta táplálódabb, mint a közönséges csukamájolaj.

Egy eredeti üveg ára 2 K, 50 fill.

Kapható minden gyógyszerárban.

83 h—73

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— **A képviselőház ülése.** —

Budapest, nov. 26. (A „Torontál” eredeti táv.) A mai ülésen már kimondották, hogy a képviselőház üléseit a költségvetés tárgyalásának idejére naponként 4 órával meghosszabbítják s holnaptól kezdve már 8 órán át fog a képviselőház ülése. Egyébként ma is tovább folyt a költségvetés általános vitája, amelyben három szónok vett részt.

Miután Justh Gyula elnök 10 óra után megnyitja az ülést, nyomban a szavazás következett Hoitsy Pál és társainak az ülések idejének 8 órára való meghosszabbítása tárgyában beadott indítványa fölött.

Az indítványt a többség megszavazta s így holnaptól kezdve délelőtt 10 órától délután 2 óráig és délután 4 órától 8 óráig tartanak az ülések.

Az indítvány megszavazása után áttértek a költségvetés tárgyalásának folytatására.

A költségvetéshez felszólaltak: Issekutz Győző mellett, Lukinics

Odón horvát és Vlád Aurél nemzeti-ségi ellene.
Az ülés végére maradtak az elnöki előterjesztések és jelentések.

A trónörökös — tábornagy.

Budapest, nov. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király december 2-án legfelsőbb kéziratot fog intézni Ferenc Ferdinánd trónörököshöz, amellyel őt tábornagygyá nevezi és új hatáskört állapít meg neki. Ez a hatáskör azonban csak annyi lesz, amennyi a néhai Albrecht főhercegnek mint tábornagnak volt. A királyi kézirat ellenjegyzés nélkül fog megjelenni. A bécsi sürgöny azt is jelenti, hogy a király intézkedése nem lesz olyan, amely alkotmányunkba ütközne.

A császárbülső Magyarországon.

Budapest, nov. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) December 2-án, Ferenc József osztrák császári uralkodásának hatvanadik évforduló napján a budavári Mátyás templomban ünnepi istentisztelet lesz, melyet Vaszary Kolos bíboros hercegprímás fog végezni. Mint politikai körökben beszélnek, ezen a napon a képviselőház sem fog ülést tartani.

A horvát bán Budapesten.

Budapest, nov. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rauch Pál báró horvát bán ma Budapestre érkezett s délelőtt felkereste a képviselőházban a miniszterelnököt, akivel hosszabb ideig tanácskozott. A tanácskozásban részt vett Czrnkovic bánhelyettes, Nikolics osztályfőnök és Josipovic Imre horvát miniszter. A tanácskozás a horvát költségvetés körül forgott.

A tőkekamatadó.

Budapest, nov. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnap délután folytatta az adó-reformról szóló törvényjavaslat tárgyalását, amelynek egyik részénél a bizottság szembehelyezkedett a kormány álláspontjával. Wekerle Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter ugyanis a javaslatban a tőkekamat és járadékadót 10%-ról 5%-ra kívánta leszállítani. Ez ellen a bizottságban Holló Lajos, Buza Barna, Nagy Emil, Mérey Lajos, Andrassy Sándor gróf, vagyis a bizottság többsége állást foglalt és nem fogdta el a Wekerle által javasolt, illetőleg a törvényjavaslat által tervezett leszállítást. A dolog úgy a politikai, de különösen a pénzügyi körökben nagy feltűnést kelt. Ma az ügyben, miután az ellenzéki lapok a dolgot, mint a kormány leszavazását tüntetik fel, felhivatalos közlemény jelent meg, amely konstatálja, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök és pénzügyminiszter a bizottság véleményének kialakulása után kijelentte, hogy ebben ő nem lát pártkérdést s így a bizottság határozatát nem lehet a kormány elleni állásfoglalásnak minősíteni.

A balkáni események.

Budapest, nov. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, Milovanovic szerb külügyminiszter ma oda visszaérkezett.

Budapest, nov. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, az orosz kormány az osztrák kormány jegyzékére vonatkozó válasza már megérkezett. A válasz, hir szerint, még nem egészen világosan fejti ki Oroszország álláspontját s a két kormányok okvetlenül eszmecserét kell még folytatnia, hogy a konferencia programjára vonatkozó egyezség létrejöjjön.

Budapest, nov. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Frankfurtból érkező sürgöny szerint a „Frankfurter Zeitung” konstantinápolyi tudósítója jelenti, hogy Szerbia Montenegrónak a hadikészülődés folytatására egy millió frank előleget fizetett ki.

Budapest, nov. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: A „Neue Freie Presse” tudósítója beszélgetést folytatott a montenegrói mozgalom egyik vezetőjével, Martinovic hadügyminiszterrel, akit fiatal kora dacára is Montenegró egyik legkiválóbb katonájának ösmernek. A miniszter kijelentette, hogy Montenegró lakossága szükség esetén nem fél a háborútól sem, sőt ellenkezőleg, mindenki szinte kívánja ezt. Kifejtette a miniszter továbbá, hogy a montenegróiak állandóan el vannak készülve a felszereléssel, amennyiben minden férfi a házában tartja a szükséges fegyvereit. Figyelmezteti a tudósítót, hogy Ausztriának nem szabad a montenegróiakat kicsinybe venni s az sem helyes, hogy az osztrák-magyar katonaságot oly közel hozták a montenegrói határhoz, amit könnyen provokációnak lehet magyarázni. A montenegrói kormány teljes nyugodtsággal akarja bevárni a konferencia döntését s a miniszter hiszi, hogy Ausztria-Magyarország a végén mégis csak engedékenyebb lesz, mert véleménye szerint monarchiánk nincs elkészülve egy ilyen hadjáratra, amely könnyen végzetessé válhatik, mert itt nem közönséges harcról lesz szó, hanem hosszú, makacs, a végelethez vitt elkeseredett háborúról. Amit Montenegró ki akar magának vinni, az nem is olyan tulságos sok. Mindössze a berlini egyezmény Antivarira vonatkozó 29. §-ának felfüggesztését és a Szerbiával való vasúti összeköttetést akarja Montenegró, de nem török területen és éppen ezért szüksége volna Montenegrónak egy darab boszniai földre, amelyen ezt a vasutat kiépítse. Ennyi az egész, amit Montenegró elérni óhajt, de ebből nem enged s ha kell, úgy készek ezt vérel is megszerezni.

Határidő-üzlet.

Budapest, nov. 26. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (április 1909.) 26.48 — — Buza (októberre) 23.38 — — Rozs (áprilisra) 22.70 — — Rozs (októberre 1909) 20.28 — — Zab (áprilisra 1909.) 17.78 — — Tengeri (áprilisra) 15.46 — —

Eisenstädler S. és Társai

divatáruházában

:: NAGYBECSKEREK ::

megkezdődött az

„OCCASION”

eladás.

Eladásra kerülnek mindennemű maradékok (nyári cikkekben is) mélyen leszállított

árakon.

(1042—10.2)

Közgazdaság.

A nagybecskereki tenyészbaromfi-vásár.

A megyei gazdasági egyesület ez évi tenyészbaromfi-vásárát, mint már közöltük, november hó 25-én tartotta meg Nagybecskereken. A tenyészbaromfi-vásár rendezésével az a cél lebeg a megyei gazdasági egyesület vezetősége előtt, hogy a tenyésztőknek alkalmat és módot nyújtson fajtiszta, kiváló tenyészpéldányaiknak értékesítésére, másrészt pedig, hogy a földmívelésügyi miniszterium és a gazdasági egyesület által köztenyésztés céljából kiosztásra ezen vásárokon a legmegfelelőbb tenyészanyagot szerezhessék be. Régebben, több mint egy évtizeddel ezelőtt, gazdasági egyesületünk vezetősége kiállítások rendezésével iparkodott felkelteni az érdeklődést

és kedvet a baromfi-tenyésztés felkarolása és fejlesztése iránt. E célból Nagybecskereken két országos baromfi-kiállítást rendezett, az elsőt 1897-ben, a másodikat 1903-ban. Miután azonban ezen kiállítások rendezése nagy költséget hárit ugy az egyesületre, mint a kiállítókra, s miután éppen a baromfi-kiállítások rendezésében ország-szerte tulsapongó mozgalom volt tapasztalható, ennél fogva gazdasági egyesületünk vezetősége célszerűbbnek találta a kiállítások helyett évenként rendszeresen házi tenyészvásárokat rendezni, melyek egyszerű keretükben fogva csak kevés kiadással járnak, a célt pedig legalább is oly mérvben képesek szolgálni, mint maguk a drága kiállítások.

Ugy mint az előző évek, ez az évi tenyészbaromfi-vásár is kitünően sikerült. A földmívelésügyi miniszterium részéről Leidenfrost Aurél jelent meg a vásáron, a környék gazdái és gazdaszanyai pedig rendkívüli nagy számban voltak jelen. Beküldtek a vásárra mintegy 1000 darab orpingtont, 200 emdeni libát, 300 drb pekingi kacsat. A vásárlás három csoportban bonyolított le. Az egyik csoportban Leidenfrost Aurél, Reitter Oszkár és Marton Andor voltak a bírálók és vásárlók, a másik két csoportban pedig dr. Magyar Károly, Sierban Viktor és Gáspár Ernő felügyelők és Weress Kelemen.

A vásárlásnál az lebegett mind a három csoport bírálói előtt, hogy lehetőleg minden egyes tenyésztőtől vásároljanak, amely célt rendkívül nehéz volt keresztülvinni a beküldött baromfiak igen nagy számánál fogva. Ha nem is tökéletesen, de azért a lehetőségig mégis sikerült elérni a kitűzött célt, mert csak igazán olyan tenyésztők-nél maradt értékesítenél állat, kik köztenyész-tésre alkalmas példányokkal nem rendelkeztek. A vásárlási árak 5—8 korona között ingadoztak az orpingtonoknál, 10—12 korona között az emdenik-nél és 6—8 korona között a pekingieknél. Vásárolt a földmívelésügyi miniszterium és a megyei gazdasági egyesület összesen 317 drb orpingtont, 66 drb emdeni libát és 72 drb pekingi kacsat. A vásárolt összes mennyiséget a megyei gazdasági egyesület különböző községbeli falusi gazdák között osztja szét, hogy mint az ezelőtti években, ugy ezen szétosztás által is a köztenyésztesben levő tenyészbaromfi állomány megjavítását elő-mozdítsa.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1908 október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Verseez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 49 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseezről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csősztelkről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó. 29 p

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 45 p.
Szegedre: (motorkocsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseez: délután 4 óra 35 p
Temesvár, Verseez, Antalfalva—Pancsova és Alibunarra reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csősztelkre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

